

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **K. P.**, zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2024, č. j. 2 Az 4/2024-20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou dne 26. 10. 2023 ke Krajskému soudu v Brně, následně postoupenou Městskému soudu v Praze, se žalobce (stěžovatel) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2023, č. j. OAM-1124/ZA-ZA11-VL13-2023, kterým žalovaný podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“), zamítl žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 14. 8. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 17. 8. 2023 stěžovatel k žádosti uvedl, že je uzbecké státní příslušnosti i národnosti, vyznává islám, nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyl politicky aktivní. Stěžovatel je ženatý a má dva syny, státní příslušníky Uzbekistánu, kde synové se svou matkou stále bydlí. Z Uzbekistánu stěžovatel odcestoval v únoru 2022 na základě německého turistického víza do Německa. Poté se po čtyřech dnech přesunul do Švédska, kde pobýval až do ledna 2023. Ve Švédsku hodlal pracovat v oblasti stavebnictví, ale jelikož mu tam nechtěli za práci platit, odcestoval do ČR, též za účelem práce. Na území ČR přicestoval autobusem dne 4. 1. 2023. Je zdravý a nemá žádné zvláštní zdravotní potřeby. Nemá záznam v trestním rejstříku a nikdy neměl „*problémy se zákonem*“ v zemi původu ani v ČR. K důvodům, které jej vedly k podání žádosti, stěžovatel sdělil, že má v Uzbekistánu dluh, neboť si půjčil peníze na podnikání a jeho věřitel po něm nyní chce peníze vrátit.

[3] Během pohovoru dne 17. 8. 2023 stěžovatel vypověděl, že do ČR přicestoval, neboť tu má kamarády a chtěl by zde pracovat ve stavebnictví a žít se svou rodinou. O pracovní vízum by přitom musel pořádat přímo v Uzbekistánu. V dubnu 2019 si stěžovatel půjčil 30 000 USD na podnikání, které mu však nevyšlo. Stěžovatel neví, kolik přesně nyní

dluží, neboť mu rostou úroky. Pokud by se měl vrátit do země původu, věřitel po něm bude požadovat peníze zpět. Přesný termín, kdy má stěžovatel peníze vrátit, není stanoven. S věřitelem stěžovatel nemá smlouvu o půjčce, podepsal pouze čestné prohlášení o převzetí peněz. Věřitel si přeje, aby mu stěžovatel peníze splatil, což je jeho jediný problém. Stěžovatel chce v ČR zůstat a pracovat, aby mohl svůj dluh postupně splácet. Ve Švédsku jej podvedli, a za práci tam tak stěžovatel žádné peníze nedostal.

[4] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel žádá o mezinárodní ochranu pouze z ekonomických důvodů. Stěžovatel neuvedl nic, z čeho by vyplývalo, že by mohl být v zemi původu pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu tam hrozila vážná újma dle § 14a odst. 1 a 2 téhož zákona. Žalovaný tedy shledal, že byly naplněny podmínky pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu, kterou Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 26. 11. 2024, č. j. 2 Az 4/2024-20, zamítl. Městský soud dospěl s ohledem na stěžovatelova tvrzení ke shodnému závěru jako žalovaný, že stěžovatelovou motivací k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly ekonomické důvody. Stěžovatel ve správním řízení neuvedl nic, z čeho by vyplývalo, že by mu v zemi původu hrozilo azylově relevantní pronásledování či vážná újma, přičemž až v žalobě vznesl obavy z takového jednání ze strany jeho věřitele. Stěžovatel však byl povinen žalovanému tyto obavy sdělit, neboť mu v tom nebránily žádné překážky. S ohledem na to, že v případě stěžovatele byly splněny podmínky pro posouzení žádosti jako zjevně nedůvodné, neměl žalovaný prostor zabývat se tím, zda by bylo namístě udělit stěžovateli humanitární azyl, přičemž z ničeho ani neplyne, že by byly stěžovatelovy ekonomické poměry mimořádně tíživé. Žalovaný tak nepochybil, pokud se hospodářskou situací v zemi původu blíže nezabýval. Informace o zemi původu stěžovatele, které žalovaný shromáždil, poskytují ucelený náhled na situaci v Uzbekistánu, a žalovaný z nich mohl při vyhodnocení individuální situace stěžovatele adekvátně vycházet. Městský soud tedy shledal, že napadené rozhodnutí je dostatečně, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem odůvodněno a je v souladu se zákonem.

[6] V kasační stížnosti proti uvedenému rozsudku městského soudu stěžovatel namítá, že v řízení bylo prokázáno, že se stěžovatel ocitl v bezvýchodné životní situaci, neboť byl nucen vypůjčit si finanční prostředky od lichváře, aby mohl krýt náklady na život své rodiny. Následně čelil množství výhrůžek ze strany věřitele, proto se domnívá, že je ohrožen na životě, a jeho obavy nelze považovat pouze za hypotetické. Bezpečnostní složky mu nejsou z důvodu vysoké míry korupce schopny poskytnout adekvátní ochranu, což plyne též z informací o zemi původu, které si žalovaný obstaral. Městský soud nekriticky přejal závěry žalovaného z hlediska fungování policie i úrovně „*tamní spravedlnosti, kdy stěžovatel má naopak přímou zkušenost s tamním systémem, o které vypověděl správnímu orgánu, když popsál, jakým způsobem korumpoval státní složky, tak aby dosáhl propuštění otce*“. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti považoval své rozhodnutí i napadený rozsudek městského soudu za správné, dostatečně odůvodněné a zákonné. Stěžovatel neuvedl a žalovaný ani nezjistil žádné skutečnosti, které by byly relevantní z hlediska udělení

pokračování

některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný poukázal na to, že stěžovatel uplatňuje obdobné námitky, které již uvedl v žalobě, a proto odkázal na své vyjádření k ní. S ohledem na uvedené žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[10] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotné právního postavení stěžovatele.*

[11] Nejvyšší správní soud neshledal argumenty svědčící pro přijatelnost kasační stížnosti.

[12] Úvodem je třeba poukázat na nízkou kvalitu kasační stížnosti, v níž se objevují argumenty, které zjevně ani v nejmenším na nynější věc nedopadají. Je tedy zřejmé, že je právní zástupce stěžovatele „*zrecykloval*“ z některého ze svých předchozích podání ve věcech svých jiných klientů, a ani se nenamáhal je z něj vypustit (konkrétně tvrzení, že stěžovatel má přímou zkušenost s tamním systémem, o které měl vypovědět žalovanému, a též měl popsat, jakým způsobem korumpoval státní složky tak, aby dosáhl propuštění otce).

Častým, velmi závažným nedostatkem azylového systému v ČR je nízká kvalita právního zastoupení žadatelů o mezinárodní ochranu, jejíž příčiny lze spatřovat nejen v nedostatečné orientaci advokátů, kteří v této oblasti, byť i dlouhodobě, působí, v azylovém právu, ale též v minimální pozornosti, kterou těmto svým kauzám věnují. Nyní posuzovaná kasační stížnost (obdobně jako žaloba formulovaná týž právním zástupcem), je extrémním, byť bohužel zdaleka ne ojedinělým (a u daného advokáta nikoli prvním), příkladem této nekvality.

[13] I ty námitky, které lze nějakým způsobem přiřadit k posuzované věci, stěžovatel formuloval velmi obecně a vágně, aniž by jakkoli reagoval na vypořádání jeho žalobní argumentace ze strany městského soudu nad rámec poměrně obecného konstatování, že soud nekriticky přejal závěry žalovaného. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti. Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského (městského) soudu. Nejvyšší správní soud při přezkumu nemůže tuto roli převzít, jeho úkolem není nahrazovat činnost krajského (městského) soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí správního orgánu, jako kdyby rozhodnutí krajského (městského) soudu neexistovalo. Z tohoto důvodu platí, že obsah a kvalita kasační stížnosti předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54). Povinností stěžovatele je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského (městského) soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s rozhodnutím napadeným kasační stížností (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2021, č. j. 5 Azs 271/2019-30).

[14] Podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu se žádost o udělení mezinárodní ochrany „*zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň uvádí pouze ekonomické důvody*“.

[15] Dle judikatury Nejvyššího správního soudu nelze ekonomické důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany bez dalšího považovat za relevantní z hlediska důvodů pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu (srov. k absenci azylových důvodů např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54). Mají-li ekonomické důvody žádosti nabýt relevance i z hlediska mezinárodní ochrany, musí k nim přistoupit další okolnosti, například musí ekonomické problémy žadatele ohrožovat existenčně a zároveň by musely být skutečně výsledkem pronásledování žadatele z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2008, č. j. 5 Azs 60/2008-69, ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2023, č. j. 10 Azs 321/2022-26).

[16] Stěžovatel ve správním řízení pouze uvedl, že v případě návratu do Uzbekistánu bude jeho věřitel po něm požadovat vrácení zapůjčených finančních prostředků. V této souvislosti stěžovatel též dodal, že přesný termín, kdy má svůj dluh splatit, není stanoven. V ČR proto chce pracovat, aby mohl svůj dluh splatit. Zároveň stěžovatel výslovně zmínil, že je to jeho

pokračování

jediný problém. Již z toho je zřejmé, že žalovaný postupoval správně, pokud posoudil důvody uváděné stěžovatelem jako ryze ekonomické a jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou.

[17] Pokud stěžovatel v žalobě i kasační stížnosti prostřednictvím svého zástupce tvrdil, že v řízení bylo prokázáno, že stěžovatel čelil množství výhrůžek ze strany jeho věřitele, proto se obává o svůj život a na státní orgány v zemi původu se nemůže obrátit z důvodu vysoké míry korupce a souvisejících problémů celého uzbeckého systému, nelze mu přisvědčit. V průběhu správního řízení stěžovatel ani netvrdil, že by mu jeho věřitel, osobně nebo zprostředkovaně, jakkoli vyhrožoval (jednáním, jež by mohlo představovat pronásledování stěžovatele či mu způsobit vážnou újmu), přičemž v odpovědi na přímou otázku, jaké má stěžovatel s dluhem a věřitelem problémy, stěžovatel odpověděl, že si věřitel přeje, aby mu stěžovatel dluh splatil, a to je jediný stěžovatelův problém. Ani na otázku, zda je mu známa nějaká překážka jeho vycestování do země původu, stěžovatel žádné výhrůžky ze strany jeho věřitele či jiných osob nezmínil. Toto tvrzení, jež stěžovatel uplatnil prostřednictvím svého zástupce, navíc ve zcela obecné rovině, až v žalobě a kasační stížnosti, je tedy zjevně nevěrohodné. Jak již bylo též uvedeno, zcela mimoběžná je i argumentace, dle níž má stěžovatel zkušenost s uzbeckými státními orgány v souvislosti s propuštěním jeho otce, neboť ani tato tvrzení nemají oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Rovněž je nezbytné dát za pravdu městskému soudu, že stěžovatel ve správním řízení vůbec nepoukazoval na tíživou či dokonce neúnosnou situaci, které by v zemi původu mohl čelit. Žalovaný přitom dle obsahu protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatele před provedením pohovoru poučil, že má ke své žádosti uvádět úplné a pravdivé informace. Stěžovatel též uvedl, že poučení porozuměl, a nevyžadoval bližší vysvětlení, což lze dovodit i z jeho odpovědí na otázky, které mu byly při pohovoru položeny. Žalovaný neměl s ohledem na stěžovatelova zcela jednoznačná tvrzení důvod z vlastní iniciativy zjišťovat, zda by stěžovateli případně mohly poskytnout ochranu před věřitelem uzbecké státní orgány, zabývat se jejich funkčností, případnou mírou korupce či dalšími souvisejícími otázkami, jak stěžovatel v žalobě a kasační stížnosti požaduje.

[18] Nejvyšší správní soud poznamenává, že je to právě žadatel o mezinárodní ochranu, kdo je primárním zdrojem informací podstatných pro posouzení jeho žádosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Žalovaný pak zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí ze žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se odvíjí od výpovědi (azylového příběhu) žadatele o mezinárodní ochranu (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2021, č. j. 3 Azs 118/2021-39, či ze dne 8. 11. 2024, č. j. 5 Azs 195/2024-36).

[19] Stěžovatel v rámci správního řízení ani nenaznačil jakoukoliv obavu z jednání svého věřitele. Lze tedy uzavřít, že uvedl-li stěžovatel pouze ekonomické důvody své žádosti o mezinárodní ochranu, byly tím splněny zákonné předpoklady pro její zamítnutí podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

[20] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny stěžovatelem uplatněné námitky.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil žádný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájem stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[21] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. dubna 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu